

شیوه نامه ساختار و سیاست حمایت و توسعه نوآوری و فناوری در مرکز رشد دانشگاه

از آنجا که دانشگاه به عنوان مرکز تولید و توسعه دانش و فناوری می‌تواند نقش اساسی در تحقق اهداف توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور ایفا کند، تدوین شیوه نامه ساختار و سیاست‌های مشخص حمایت و توسعه نوآوری و فناوری در دانشگاه امری مهم تلقی می‌شود. مراکز رشد فناوری با هدف حمایت از شکل‌گیری، توسعه و تجاری‌سازی ایده‌های فناورانه و کسب و کارهای نوپا ایجاد می‌شوند. این مراکز با فراهم‌سازی زیرساخت‌ها، خدمات مشاوره‌ای، آموزشی و حمایتی، بستری مناسب برای تبدیل ایده‌های نوآورانه به محصولات و خدمات قابل عرضه در بازار فراهم می‌کنند. به این منظور، نیاز به ساختار و سیاست مشخصی برای حمایت و توسعه نوآوری و فناوری در دانشگاه‌ها وجود دارد.

ماده ۱: تعاریف

۱-۱- مرکز رشد: مرکزی است تحت مدیریت متخصصین حرفه‌ای که با ارائه خدمات حمایتی، از ایجاد و توسعه حرفه‌های جدید توسط کارآفرینانی که در قالب واحدهای نوپای فعال در زمینه‌های منتهی به فناوری تشکیل شده‌اند و دارای اهداف اقتصادی مبتنی بر دانش و فناوری هستند، پشتیبانی می‌کند.

۱-۲- واحدهای فناور: واحدهایی هستند که با هدف تولید محصول یا خدمات با استفاده از دستاوردهای تحقیقاتی، در قالب یک شرکت یا موسسه خصوصی و یا به صورت هسته فناور فعالیت نمایند. این واحدها دارای هویت حقوقی مستقل از مرکز رشد بوده که دارای ایده فناورانه منجر به محصول تجاری و در زمینه تحقیقات کاربردی توسعه‌ای، طراحی مهندسی معکوس، انتقال فناوری، ارائه خدمات تخصصی و در جهت تجاری کردن نتایج تحقیقات فعالیت نمایند.

۱-۳- هسته‌های فناور: تیم‌های متشکل از اعضای هیئت علمی، تعدادی دانش‌آموختگان و متخصصین با زمینه کاری مشخص که با ایده فناورانه منجر به محصول تجاری درصدد تشکیل یک موسسه حقوقی و ایجاد یک حرفه در زمینه کاری مذکور می‌باشند.

۱-۴- ایده محوری: طرح یا ایده بازارپسند که اجرای آن مبتنی بر تحقیقات و فناوری باشد و در نهایت منجر به محصول یا ارائه خدمات با ارزش افزوده بالا گردد.

۱-۵- موسسین واحدهای فناور: شامل اعضای تیم (برای مؤسسات در حال تشکیل و هسته‌های فناور) و سهامداران مؤسسه (برای شرکت‌ها و مؤسسات ثبت شده) می‌باشد.

۱-۶- همکاران واحدهای فناور: محققین و یا کارشناسان دارای سابقه کاری مرتبط با زمینه فعالیت واحد فناور که به صورت پاره وقت، تمام وقت و یا مشاوره‌ای با آن واحد فناور همکاری دارند.

۷-۱- دوره رشد مقدماتی: دوره ای است حداکثر ۶ ماهه که در آن، به افراد و یا هسته های فناوری که دارای ایده های نوآورانه منجر به محصول هستند، برای آشنایی با بازار، شناسایی گروه کاری، تثبیت ایده محوری و ایجاد هویت حقوقی مستقل، مشاوره و آموزش های الزم داده می شود. در صورت موفقیت در این دوره مقدماتی و کسب هویت مستقل حقوقی، واحدهای نوپا می توانند متقاضی استقرار رسمی- دوره رشد- در مرکز رشد شوند. زمان این دوره با پیشنهاد رییس مرکز رشد و تصویب شورای فناوری دانشگاه تا ۹ ماه قابل افزایش است. هسته های فناور مستقر در این دوره، با برخورداری از نیازهای اولیه یک واحد تحقیقات - توسعه ای، موظف به تثبیت ایده محوری، تکمیل تیم کاری و نیروی انسانی مورد نیاز یک موسسه خصوصی و ثبت حقوقی شرکت، به منظور انتقال به دوره رشد می باشند.

۸-۱- دوره رشد: دوره ای است حداکثر ۳ ساله که طی آن واحدهای فناوری مستقر در مرکز رشد به معیارهای رشد یافتگی دست یافته و پس از آن از مرکز رشد خارج می شوند. زمان این دوره در شرایط خاص با پیشنهاد تا ۵ سال قابل افزایش است.

ماده ۲: اهداف و ضرورت

۲-۱-اهداف:

- ارتقای جایگاه دانشگاه در نظام ملی نوآوری و تبدیل شدن به مرکز تولید و توسعه دانش و فناوری
- ایجاد اشتغال پایدار مبتنی بر دانش و فناوری
- کمک به توسعه اقتصاد دانش بنیان و تجاری سازی فناوری های سلامت محور
- حمایت هدفمند از طرح های فناورانه و استارت آپ های حوزه سلامت در راستای نیازهای نظام سلامت کشور
- تسهیل تبدیل دستاوردهای علمی و پژوهشی به محصولات، خدمات و فناوری های کاربردی در حوزه سلامت
- تقویت فرهنگ نوآوری کارآفرینی و حل مسئله در میان اعضای هیئت علمی، پژوهشگران، دانشجویان و کارکنان دانشگاه
- ایجاد چارچوبی نظام مند برای شناسایی، حمایت و هدایت ایده ها، طرح ها و فعالیت های نوآورانه و فناورانه در دانشگاه

۲-۲-ضرورت:

- ضرورت استفاده بهینه از ظرفیت های علمی، پژوهشی و زیر ساختی دانشگاه در حل مسائل واقعی سلامت
- ایجاد سازوکارهای عادلانه و شفاف برای حمایت، ارزیابی و پایش طرح ها و فعالیت های فناورانه
- ضرورت تسهیل مسیر ایده تا محصول
- نبود رویه ها و ضوابط یکپارچه در حمایت از فعالیت های نوآورانه و فناورانه در دانشگاه

ماده ۳: راهبردها و سیاست‌های حمایت و توسعه نوآوری و فناوری

۳-۱- راهبردها:

- توانمند سازی منابع انسانی دانشگاه در حوزه نوآوری، کارآفرینی و فناوری‌های نوین در سلامت
- ارتقای تعاملات موثر با صنعت، مراکز درمانی، شرکت‌های دانش بنیان، استارت‌آپ‌ها و نهادهای حمایتی
- حمایت مرحله‌ای از ایده تا محصول و تجاری سازی با توجه به بلوغ فناوری (TRL)
- هدایت فعالیت‌های نوآورانه و فناورانه در راستای اولویت‌ها و نیازهای واقعی نظام سلامت

۳-۲- سیاست‌ها:

- شفاف سازی فرآیندها شناسایی، ارزیابی، حمایت، پایش، خروج طرح‌های فناورانه
- اولویت دهی به طرح‌های مسئله محور، تقاضا محور و دارای قابلیت کاربرد و تجاری سازی
- تسهیل فرآیندهای اداری، مالی و حقوقی مرتبط با فعالیت‌های فناورانه
- شناسایی و جذب ایده‌ها و طرح‌های فناورانه دارای قابلیت تجاری سازی
- حمایت هدفمند از تیم‌های فناور در مراحل شکل گیری و رشد کسب و کار
- هدایت واحدهای موفق به سمت ایجاد شرکت مستقل و ورود به بازار

ماده ۴: ساختار

۴-۱- **مدیریت مرکز رشد:** مسئولیت اداره امور جاری، هماهنگی فرآیندها و نظارت مستقیم بر فعالیت‌ها و انضباط واحدهای مستقر را بر عهده دارد.

۴-۲- **کمیته ارزیابی اولیه (شامل اعضای هیات علمی مرتبط):** وظیفه بررسی اصالت ایده، میزان نوآوری و امکان پذیری فنی طرح‌های متقاضی را در گام نخست بر عهده دارد.

۴-۳- **کمیته ارزیابی تجاری (شامل فناوران خبره مرتبط):** تحلیل مدل کسب و کار (BP)، پتانسیل بازار، پیش بینی سودآوری و توجیه اقتصادی طرح‌های فناورانه می‌پردازد.

۴-۴- **شورای مرکز رشد:** مرجع اصلی تصمیم‌گیری در خصوص پذیرش، تمدید استقرار یا خروج واحدها بر اساس گزارش‌های کمیته‌های تخصصی است.

۴-۵- **شورای فناوری:** عالی‌ترین مرجع جهت تصویب نهایی طرح‌های کلان، تخصیص منابع ویژه و تدوین سیاست‌های راهبردی مرکز است.

ماده ۵: فرآیند پذیرش و استقرار واحدهای فناور

۵-۱- بررسی اولیه موضوع و ارائه مشاوره: موضوع و زمینه فعالیت متقاضی توسط کارشناس مرکز رشد مورد بررسی قرار می‌گیرد و ضمن ارزیابی اولیه، شرایط پذیرش، الزامات داشتن نمونه اولیه و مدارک مورد نیاز به متقاضی تشریح شده و مشاوره‌های لازم جهت تکمیل فرم پذیرش ارائه می‌گردد.

۵-۲- ارائه فرم پذیرش تکمیل شده: در صورت تأیید اولیه درخواست، متقاضی موظف است فرم پذیرش شامل مشخصات فنی، بازار، مدل کسب و کار و برنامه توسعه فناوری را به مرکز رشد ارائه نماید.

۵-۳- بررسی در کمیته ارزیابی اولیه مرکز رشد: پس از بررسی اولیه طرح تجاری، در صورت احراز شرایط اولیه، ایده و مستندات ارائه شده توسط متقاضی در کمیته ارزیابی اولیه مرکز رشد از نظر نوآوری، قابلیت فنی و امکان توسعه مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۵-۴- بررسی در کمیته ارزیابی تجاری و فنی مرکز رشد: طرح‌های تأیید شده در مرحله قبل، از نظر بازار، مدل کسب و کار، قابلیت تجاری‌سازی و توجیه اقتصادی در کمیته ارزیابی تجاری بررسی می‌شوند.

۵-۵- طرح در شورای مرکز رشد: نتایج بررسی کمیته‌های تخصصی در شورای مرکز رشد مطرح شده و درباره پذیرش یا عدم پذیرش متقاضی تصمیم‌گیری می‌شود.

۵-۶- بررسی و تصویب در شورای فناوری: طرح‌های مورد تأیید شورای مرکز رشد جهت بررسی نهایی در شورای فناوری مطرح می‌شوند.

۵-۷- انعقاد قرارداد: پس از تصویب نهایی، قرارداد استقرار بین مرکز رشد و واحد فناور منعقد شده و خدمات حمایتی مرکز رشد در اختیار واحد فناور قرار می‌گیرد.

۵-۸- ارائه خدمات: پس از انعقاد قرارداد، واحد فناور از خدمات حمایتی مرکز بهره‌مند می‌شود. این خدمات با هدف تسهیل توسعه فناوری و تجاری‌سازی محصول ارائه شده و شامل فراهم‌سازی فضای استقرار، استفاده از امکانات و زیرساخت‌های مرکز، ارائه مشاوره‌های تخصصی در حوزه‌های فنی، بازاریابی و کسب و کار، کارگاه‌های آموزشی، ارتباط با صنعت و سرمایه‌گذاران می‌باشد.

ماده ۶: مراحل رشد واحد فناور

۶-۱- دوره رشد مقدماتی (واحد پویا): در این مرحله، تیم فناور که با داشتن نمونه اولیه (Prototype) پذیرش شده است، موظف است نسبت به ارتقای محصول و بهینه‌سازی فنی آن اقدام نماید. همچنین مهم‌ترین اولویت واحد در این دوره، ثبت رسمی شرکت و کسب هویت حقوقی است تا شرایط لازم برای ورود به مرحله اصلی رشد فراهم شود.

۶-۲- دوره رشد: واحد فناور پس از موفقیت در مرحله مقدماتی وارد دوره رشد می‌شود. این دوره معمولاً ۳ تا ۵ سال به طول می‌انجامد و طی آن واحد فناور به توسعه فناوری، تکمیل محصول و ورود به بازار می‌پردازد.

۶-۳- تولید محصول نیمه‌صنعتی: در این مرحله واحد فناور با توسعه فناوری خود به تولید محصول در مقیاس نیمه‌صنعتی و آماده‌سازی برای تولید انبوه می‌رسد.

۶-۴- خروج از مرکز رشد: پس از پایان دوره رشد، واحد فناور می‌تواند یکی از مسیرهای زیر را انتخاب نماید:

- تأسیس شرکت خصوصی و ادامه فعالیت مستقل
 - استقرار در شهرک‌های صنعتی جهت توسعه تولید
 - درخواست استقرار در پارک علم و فناوری
 - خروج از مرکز رشد پس از تسویه تعهدات
- کلیه واحدهای فناور موظف هستند پیش از خروج، نسبت به تسویه حساب مالی و اداری با مرکز رشد اقدام نمایند.

ماده ۷: سیاست‌های حمایتی

۷-۱- اعطای تسهیلات به طرح‌های فناورانه و نوآورانه سلامت محور با توجه به میزان هزینه فناوران: فناوران مرکز رشد جهت پیشبرد طرح خود می‌توانند متناسب با شرایط، تقاضای تسهیلات داشته باشند. تسهیلات به مواردی از جمله فرآیند مجوز، خرید تجهیزات، تهیه مواد اولیه تعلق می‌گیرد.

۷-۲- ارائه مشاوره‌های رایگان به فناوران جهت پیشبرد طرح: فناوران می‌توانند از مشاوره‌های رایگان و منتورها جهت پیشبرد طرح خود استفاده نمایند.

۷-۳- ترغیب و تشویق: ترغیب و تشویق اعضا دانشگاه به سمت فعالیت‌های پژوهشی و نوآوری (اعطای گرنت‌های فناورانه) بلاعوض به فناوران، دانشجویان و اعضای هیئت علمی که قصد دارند به تولید MVP محصول پرداخته و محصول خود را توسعه دهند)

۷-۴- همکاری با صنعت و سازمان‌های پژوهشی برای توسعه فعالیت‌های پژوهشی و نوآوری و تجاری سازی یافته‌های پژوهشی

۷-۵- ارائه برنامه‌های آموزشی و کارگاه‌های تخصصی برای توسعه مهارت‌های نوآوری و فناوری در مرکز نوآوری دانشگاه همراه با مجرب‌ترین متخصصین حوزه سلامت

۷-۶- حفاظت از مالکیت فکری و حقوق انحصاری اختراعات و یافته‌های پژوهشی با ارائه مشاوره‌های تخصصی در حوزه ثبت اختراع

۷-۷- ترویج و حمایت از استارت آپ‌های کوچک با در اختیار دادن فضای کار اشتراکی به آنها.

ماده ۸: نتایج مورد انتظار

- افزایش تعداد تیم‌ها و واحدهای فناور توانمند و دارای شخصیت حقوقی
- افزایش فروش محصولات فناورانه و ورود موفق واحدها به بازار
- افزایش تعداد محصول فناورانه
- افزایش تعداد شرکت‌های دانش‌بنیان

ماده ۹: مدت اجرای آیین نامه

این آیین نامه و ضوابط باید هر دو سال یک بار به روز رسانی شود تا با آخرین پیشرفت‌های فناورانه و نیازهای دانشگاه علوم پزشکی قزوین مطابقت داشته باشد.

ماده ۱۰: اجرای آیین نامه

این آیین نامه و ضوابط از تاریخ تصویب اجرا می‌شود و کلیه واحدها و افراد دانشگاه علوم پزشکی قزوین موظف به رعایت مفاد آن هستند. این نمونه می‌تواند به عنوان یک مدل برای تدوین آیین نامه و ضوابط حمایت و توسعه نوآوری و فناوری در دانشگاه علوم پزشکی قزوین مورد استفاده قرار گیرد.

این دستورالعمل در ۱۰ ماده پس از بحث و بررسی در جلسه شورای فناوری سلامت دانشگاه مورخ ۱۴۰۵/۰۳/۰۵ به تصویب رسید.